

Consultatiereactie GGZ Nederland en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland op de 'Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in de jeugdzorg, zorg en ondersteuning'.

Met veel belangstelling hebben GGZ Nederland (GGZ NL) en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) kennisgenomen van de internetconsultatie over de 'Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteuning'. Hieronder vindt u onze reactie op de internetconsultatie.

Geen zwijgcontracten in de zorg

Allereerst willen wij benadrukken dat zwijgcontracten niet in de zorg thuishoren. De positie van de cliënt mag in geen geval onder druk komen te staan. De kwaliteit van zorg mag dan ook niet lijden onder afspraken die tussen cliënten en zorgaanbieders gemaakt worden. De vraag is echter of een wettelijke verankering van een verbod op zwijgcontracten in de Jeugdwet, Wmo 2015 en de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg noodzakelijk is op de al bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast maken we ons zorgen over ongewenste bijeffecten van het voorgestelde verbod. Dit lichten wij hierna toe.

Governancecode Zorg

In het verleden heeft de Brancheorganisatie Zorg (BoZ) aangegeven dat zwijgcontracten in de zorg niet gewenst zijn en dat zorgaanbieders vanwege hun maatschappelijke positie normen en waarden hanteren die ertoe leiden dat transparantie en een open aanspreekcultuur voorop worden gesteld. Dit is dan ook expliciet benoemd in de Governancecode Zorg 2017.¹ Ook wordt van zorgaanbieders verwacht dat zij zorgen voor een cultuur waarin dilemma's worden besproken en calamiteiten worden gemeld. Voorwaarde is dat zorgaanbieders maatregelen treffen om veilig en zorgvuldig melden mogelijk te maken en dat zij zorgen voor procedures om met die calamiteiten om te gaan en ervan te leren.²

In strijd met de goede zeden

Op basis van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek (BW) kan een zwijgbeding nietig zijn wanneer deze in strijd is met de goede zeden of de openbare orde.³ Hiermee wordt al voorzien in een verbod op een zwijgbeding. Immers, de kwaliteit en het goed bestuur van een zorgaanbieder kan in het geding komen door het maken van een zwijgbeding waarin wordt vastgelegd dat incidenten niet openbaar worden gemaakt. Een zwijgbeding dat in strijd is met de goede zeden of openbare orde, wordt per geval nietig verklaard door de rechter. Een onafhankelijke individuele toetsing van een rechter is op basis van het BW al mogelijk. Het voorgestelde verbod is daardoor al geregeld en zou daarom niet expliciet hoeven te worden opgenomen, zoals wordt voorgesteld in deze internetconsultatie.

Uitlatingen of bedreigingen via (social) media

De voorgestelde wetswijziging is niet alleen onnodig maar heeft mogelijk ook ongewenste consequenties. Indien de wetgever besluit om het wetsvoorstel doorgang te laten vinden, willen wij aandacht vragen voor het volgende.

GGZ Nederland en de VGN zijn van mening dat het wettelijk verbod in voorgestelde vorm het signaal zal afgeven dat het delen van informatie met de media of via social media in alle gevallen is toegestaan. Wij vrezen dat met dit wetsvoorstel daardoor een toename aan bedreiging, smaad of laster zal ontstaan richting professionals en zorgaanbieders.

¹ ActiZ, GGZ Nederland, NFU, NVZ en VGN verenigd in de BoZ zijn eigenaar van de code.

² Zie paragraaf 2.1 t/m 2.3 van de Governancecode Zorg.

³ Artikel 3:40 lid 1 Burgerlijk Wetboek.

Het is voor professionals en zorgaanbieders een enorme last indien een ontevreden cliënt of verwant zich smadelijk, lasterlijk of anderszins onrechtmatig uit.⁴ Dit gaat soms erg ver en is in alle gevallen onaanvaardbaar.

Professionals en zorgaanbieders zijn gehouden aan het beroepsgeheim of hebben een geheimhoudingsplicht waardoor zij zich niet kunnen verweren tegen dergelijke verdachtmakingen, bedreigingen en/of ongewenste publiciteit.

Wanneer de wetgever kiest voor een doorgang van bovenstaand wetsvoorstel vinden GGZ Nederland en de VGN het van belang dat rekening wordt gehouden met de ongewenste uitlatingen via (sociale) media die zorgverleners kunnen schaden en hier uitgebreid aandacht aan wordt besteed. Duidelijke voorlichting is daarbij van belang. Daarnaast is het belangrijk dat ook met betrokken partijen nagedacht gaat worden over hoe professionals en zorgaanbieders beschermd kunnen worden tegen deze onaanvaardbare situaties.

Desgewenst kunnen wij onze reactie toelichten.

Met vriendelijke groet, mede namens de VGN,

drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland

⁴ Artikel 262 Sr jo. 6:162 BW.